

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

НАСТАВНА ПРОГРАМА

ФИЗИКАЛНА ТЕРАПИЈА

ИЗБОРНА

III година

Здравствена сѝрука

Физиотерапевтски техничар

Скопје, 2007 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: *ФИЗИКАЛНА ТЕРАПИЈА*

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: *ФИЗИОТЕРАПЕВТСКИ ТЕХНИЧАР*

1.2.2. Струка: *ЗДРАВСТВЕНА*

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. *ТРЕТА*

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. *ИЗБОРЕН*

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по наставниот предмет ФИЗИКАЛНА ТЕРАПИЈА – изборен предмет во функција на завршниот испит, ученикот стекнува знаења, умеења и вештини и се оспособува:

- Да го **познава** биолошкото и физиолошкото дејство на физикалните агенси; нивното дозирање, како и индикациите и контраиндикациите при нивната примена;
- да го **поврзува** дејството на физикалниот агенс и целта на неговата примена при некое заболување или состојба;
- да ги **познава** начините на апликација на физикалните агенси, како и опасностите и можните грешки при работата со нив;
- да ги **применува** основните принципи на физикалната медицина;
- да го **подготвува** материјалот за одредени физикални процедури;
- да го **подготвува** пациентот за апликација на физикалниот агенс;
- да **извршува** апликација на одредени физикални процедури;
- да **развива** вештини на комуникација со болниот;
- да ја **почитува** индивидуалноста на личноста и нејзините потреби;
- да **развива** позитивен став кон тимската работа и да иницира соработка;
- да **кориси** различни извори на информации.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

Познавања од: анатомија, физиологија, биологија, физика, хемија, основи на нега, хигиена со здравствено воспитување, масажа и кинезиологија.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржината за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. ФОТОТЕРАПИЈА	20	<p><i>Ученикој:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да го познава физиолошкото и терапевското дејство на инфрацрвените зраци (ИЦЗ); - да ги препознава особеностите на еритемот (црвенилото) кое се јавува по примена на ИЦЗ; - да го подготвува работното место и пациентот за примена на фототерапија со ИЦЗ - да дозира примена на ИЦЗ; - да применува заштитни мерки при употреба на ИЦЗ во предел на лицето; - да ги набројува индикациите и контраиндикациите за примена на ИЦЗ; - да аплицира терапија со ИЦЗ на различни делови од телото кај различни заболувања и состојби; 	<p>Симулација во ѝарови: односот на терапевтот кон пациентот.</p> <p>Практични вежби:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аплицирање на терапија со ИЦЗ на одредена регија од телото кај пациенти со различни заболувања. 2. Аплицирање на терапија со УВЗ на одредена регија од телото кај пациенти со различни заболувања <ul style="list-style-type: none"> - изработка на ѝлан; - ѝодѓојовка на работнојто место; 	<p>Физикална терапија – редовна настава</p> <p>Кинезитерапија</p> <p>Рехабилитација</p> <p>Хирургија</p> <p>Невропсихијатрија</p>

		<p>- да го познава биолошкото и физиолошкото дејство на ултравиолетовите зраци (УВЗ), индикациите и контраиндикациите;</p> <p>- да го подготвува работното место и пациентот за примена на процедурата;</p> <p>- да умее да дозира УВЗ, со биолошката метода - биодоза;</p> <p>- да ги разликува карактеристиките на еритемот што се јавува по примената на УВЗ и на пигментацијата;</p> <p>- да ја познава регионалната и индивидуалната осетливост на УВЗ;</p> <p>- да ја објаснува фотосензибилизацијата и практичното значење;</p> <p>- да го разликува интензитетот на УВЗ (суберитемно, еритемно, хипереритемно);</p> <p>- да познава повреди и заштитата при примена на УВЗ.</p>	<p>- <i>подготовка на пациентот (определување на биодоза и давање на заштитни очила кај аплицирање на УВЗ);</i></p> <p>- <i>апликација на процедурата;</i></p> <p>- <i>следење на пациентот во текот на апликацијата на процедурата;</i></p> <p>- <i>завршување на процедурата и распремување на работното место;</i></p> <p>- <i>пишување на извештај за посетката;</i></p> <p>- <i>презентирање на извештајот).</i></p> <p>Организирање на заедничка дискусија.</p> <p>Укажување на пропустите во одделни фази на реализацијата.</p>	
--	--	---	--	--

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
2. ТЕРМОТЕРАПИЈА	22	<p><i>Ученикој:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги познава својствата и физиолошкото дејство на парафинот; - да го подготвува работното место, парафинот и пациентот за примена на парафинотерапијата; - да спроведува различни техники на парафинотерапија (под надзор): <ul style="list-style-type: none"> - апликација со четка, - со имерзија, - во вид на компреси; - да ги знае индикациите и контраиндикациите при парафинотерапија; - да применува мерки на претпазливост при примена на парафинотерапија; - да дава препораки на пациентот по завршување на процедурата; 	<p>Практични вежби</p> <p>Вежба 1: Примена на парафинотерапија на одредена регија на телото кај пациенти со различни заболувања и состојби:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>изработка на план;</i> - <i>подготовка на работното место;</i> - <i>подготовка на парафинот;</i> - <i>подготовка на пациентот;</i> - <i>примена на различни техники на парафинотерапија:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>апликација со четка</i> - <i>со имерзија</i> - <i>во вид на компреса.</i> - <i>следење на пациентот во текот на апликацијата;</i> 	<p>Физикална терапија – задолжителна програма</p> <p>Кинезитерапија</p> <p>Рехабилитација</p> <p>Практична настава</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - да го познава физиолошкото дејство на криотерапијата; - да го подготвува работното место, мразот и пациентот за примена на криотерапијата; - да ги применува техниките на апликација на криотерапијата (под надзор): <ul style="list-style-type: none"> - масажа со мраз; - локална имерзија; - пакувања со мраз; - со компреси; - евапорирачки спрејови; - да е информиран за можни повреди на здраво ткиво; - да ги познава индикациите и контраиндикациите за примена на криотерапија. 	<ul style="list-style-type: none"> - давање <i>препорачки на пациентите</i>; - <i>пишување на извештај</i>. <p>Вежба2: Примена на криотерапија на одредена регија кај пациенти со различни заболувања и состојби.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>изработка</i> на план; - <i>подготовка</i> на мразот; - <i>подготовка</i> на пациентот; - <i>примена</i> на различни техники на криотерапија: <ul style="list-style-type: none"> - <i>масажа со мраз</i>; - <i>локална имерзија</i>; - <i>пакувања со мраз</i>; - <i>со компреси</i>. - <i>следење</i> на пациентот во текот на апликацијата; - <i>изработка</i> на извештај. - Презентирање на извештаите и заедничка дискусија. 	
--	--	--	---	--

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
3. ХИДРОТЕРАПИЈА	30	<p><i>Ученикој:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги објаснува својствата и механизмот на дејството на водата и физиолошкото дејство на хидротерапијата; - да го подготвува работното место и водата за примена на процедурата; - да го подготвува пациентот за примена на процедурата; - да применува различни хидротераписки процедури под надзор: <ul style="list-style-type: none"> - локални бањи; - полувањи; - општи бањи; - контрастни бањи; - Хауфеови бањи; - подводна масажа; - тушеви; - полевање; - вежби во хидротанк; - вежби во базен; 	<p><i>Практични вежби:</i></p> <p>Примена на различни хидротераписки процедури кај пациенти со различни заболувања и состојби (локални бањи; полувањи; општи бањи; контрастни бањи; Хауфеови бањи; подводна масажа; тушеви; полевање; вежби во хидротанк; вежби во базен).</p> <p><i>Завршна вежба</i> (по видување на наставникот).</p> <p><i>Распределба</i> на задачите (вежбите) на учениците.</p> <p><i>Вежба:</i> примена на определен вид на хидротерапија кај пациенти со определено заболување.</p>	<p>Физикална терапија – задолжителна програма</p> <p>Практична настава</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - да дозира одредена хидротераписка процедура; - да ги опишува индикациите и контраиндикациите при примена на локални и општи хидротераписки процедури; - да планира, подготвува и реализира конкретна терапевтска процедура под надзор; - да подготвува и презентира извештај од извршена терапевтска процедура. 	<p>Следење и контрола на работата на секој ученик.</p> <p>Активности на учениците:</p> <ul style="list-style-type: none"> - изработка на индивидуален план; - подготовка на работното место; - проверка на температурата на водата; - подготовка на пациентот; - следење на пациентот во текот на примената на хидротераписката процедура; - завршување на процедурата; - пишување на извештај за изведената постапка. <p>Презентирање на извештаите.</p> <p>Дискусија, заклучоци и укажувања.</p>	
--	--	--	--	--

4.2. Наставни методи и активности на учење

Наставата по физикална терапија се реализира со комбинација на различни постапки и активности и форми на организација, како: *насочено водена дискусија, демонстрација, учење преку сојствено откривање, симулации во ѝарови, вежби со ѝланирање, ѝодѓоѝовка, аѝлицирање на физикални аѝенси и ѝосѝаѝки кај ѝациенѝи, водење на евиденѝија, ѝрезенѝации* и др.

Активностите на ученикот: *се инѝересира, ѝосѝавува ѝрашања, ѝланира, ѝодѓоѝува рабоѝно месѝо, физикални аѝенси, аѝаратѝи, ѝациенѝи, аѝлицира конкретна физикална ѝроцедура, набљудува, евиденѝира ѝодаѝоци, ѝроверува, дискуѝира, усоѓласува мислења со членови на ѝруѝаѝа.*

Активности на наставникот: *ѝланира, ѝрави ѝодѓоѝовки (ѝросѝорни, насѝавни средсѝва, дидакѝичко-методски), ѝосѝавува ѝроблем, дава насоки, набљудува, ѝомаѓа, координира и надѓледува рабоѝа на ѝруѝи и ѝоединиѝи, ѝрезенѝира информациѝи, демонсѝира, следи, вреднува (своја и рабоѝа на учениѝиѝе) и восѝосѝавува ѝозиѝивна ѝедаѓоѝка комуникаѝија со учениѝиѝе.*

4.3. Организација и реализација на наставата

Наставниот предмет е застапен во трета година со седмичен фонд од **2 час.а** Процесот на учење ќе се изведува преку **стручно-теоретска и практична** настава. Фондот на часовите даден по одделни теми е ориентационен, а часовите за практичните вежби и активности не се издвоени како посебни часови. Бројот на часовите за одделни вежби, организацијата и времето за реализација на овие часови го планира наставникот зависно од условите и потребите на учениците.

Примената на соодветна комбинација од форми и методи на работа треба да се овозможи:

- **активно учество** на ученикот во процесот на наставата;
- **познавање** на физикалните агенсѝи и апарати кои се користат во лекување на заболените и повредените;
- **оспособеност** на ученикот за практикурање на конкретна физикална процедура;
- **можност за искористување на стекнатите знаења и способности** за следење на наставата од другите стручни предмети, подготовка за завршниот испит и вршење на професионална дејност.

4.4. Наставни средства и помагала

4.4.1. Наставни средства:

- ЛЦД- проектор, компјутер, графоскоп и видеорикордер;
- според потребите за активностите наведени во колоната под назив Дидактички насоки.
- графички прилози.

4.4.2. Учебници и учебни помагала за учениците

Ефикасното реализирање на содржините е условено со користење на учебник по физикална терапија и практикум за практичната настава и дидактички материјали.

4.4.3. Литература за наставникот:

- стручна литература од подрачјето на физикалната медицина и дидактичка литература.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Вреднувањето на постигањата на учениците се врши перманентно во текот на целата учебна година. При оценувањето, покрај познавањата на ученикот од подрачјето на физикалната терапија, се земаат предвид интересот активността, залагањето, умешноста во планирањето, подготовката и изведувањето на терапевските процедури, односот кон болниот, вклучувањето во дискусија, комуникацијата со групата и друго. Оценувањето се изведува согласно законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Основните услови за наставник во средното образование се пропишани во Законот за средно образование. Покрај тоа, при изборот на наставници кои ќе реализираат настава по овој предмет, треба да се задоволат и други барања како на пример: да ги почитуваат етичките норми на однесување, да поседуваат стручно знаење и способност за трансферирање на знаењата, да имаат афинитет за работа со ученици, да се социјализирани, креативни и отворени кон промените во образованието.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по предметот физикална терапија – изборна настава, предмет во функција на завршен испит ја реализира лице со завршени студии по:

- *медицина, специјалист по физикална медицина и рехабилитација* и здобиена педагошко - психолошка и методска подготовка и положен стручен испит;

- *медицина* и здобиена педагошко - психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

Забелешка: На часовите за практичните вежби како стручен соработник учествува физиотерапевтски техничар.

6.3. Стандард за простор

Наставата по предметот физикална терапија ќе се реализира во специјализирана училница - кабинет, а практичната настава – вежбите во соодветна стручна установа (како на пример: Завод за физикална медицина и рехабилитација; бањски лекувалишта, центри за рекреација, салони за здравје и убавина и др.).

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА ПРОГРАМАТА

7.1. Датум на изработка: мај 2007 година

7.2. Состав на работната група

1. Гордана Донева - Атанасоска, раководител, Биро за развој на образованието, советник – Скопје
2. доц.д-р Ериета Николиќ-Димитрова, Завод за физикална медицина и рехабилитација - Скопје
3. прим. д-р Лилјана Груевска - Угриновска, физијатар, Завод за физикална медицина и рехабилитација - Скопје
4. д-р Аница Хаџи-Петрушева, професор, СМУГС “Д-р Панче Караџозов” – Скопје
5. д-р Мерита Елези, професор, СУГС “Д-р Панче Караџозов” – Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01. 09. 2007 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по наставниот предмет **ФИЗИКАЛНА ТЕРАПИЈА** (изборна настава – предмет во функција на завршен испит) ја одобри министерот за образование и наука со решение бр. 11- 4631/2 од 21. 06. 2007 година.